

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

Національні та міжнародні стандарти судочинства

підготовки магістра
спеціальності 081 «ПРАВО»
освітньо-професійної програми «ПРАВО»

Силабус освітнього компонента «Національні та міжнародні стандарти судочинства», підготовки магістра, галузі знань 08 ПРАВО, спеціальності 081 ПРАВО, за освітньо-професійною програмою ПРАВО.

Розробник: Музичук Катерина Сергіївна, професор кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор юридичних наук, професор.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

(Демчук А. М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Фідря Ю.О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	08 ПРАВО	Нормативний
	081 ПРАВО	Рік навчання 2-ий
Кількість годин/кредитів 120/4	ПРАВО	Семестр 3-ий
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 18 год.
ІНДЗ: немає	МАГІСТР	Самостійна робота 77 год.
		Консультації 7 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	08 ПРАВО	Нормативний
	081 ПРАВО	Рік навчання 2-ий
Кількість годин/кредитів 120/4	ПРАВО	Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 12 год.
ІНДЗ: немає	МАГІСТР	Самостійна робота 84 год.
		Консультації 14 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача
Музичук Катерина Сергіївна
доктор юридичних наук
професор

ППП
Науковий ступінь
Вчене звання

Посада	професор кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності
Контактна інформація	+380992773831 Muzychuk.Kateryna@vnu.edu.ua
Консультації	викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій вул. Винниченка, 30, каб.225
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Національні та міжнародні стандарти судочинства» спрямований на формування у здобувачів освіти системного розуміння національних та міжнародних стандартів організації та функціонування судової влади, засад судоустрою та судочинства, пошук шляхів приведення національного законодавства та правозастосовної практики у відповідність з міжнародними стандартами судочинства задля забезпечення єдності судової практики в інтересах найкращого захисту прав людини.

Вивчення ОК сприятиме здобуттю компетентності правозастосування у здобувачів магістерського рівня, вміння ідентифікувати та вирішувати правові колізії між національним законодавством та міжнародними стандартами, аргументовано застосовувати норми міжнародного права в національному судовому процесі.

2. Пререквізити

Вивчення вказаного освітнього компонента базується на наступних курсах: «Теорія права», «Конституційне право», «Права людини та прецедентна практика Європейського суду з прав людини», «Судові та правоохоронні органи», «Становлення європейської правової думки», «Європейські стандарти кримінального судочинства: практикум».

Постреквізити

Вивчення вказаного освітнього компонента необхідне для ефективного проходження практики в судах, адвокатурі та прокуратурі, а також успішного опанування майбутньої професії юриста.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента є формування цілісної системи наукових знань у сфері національних та міжнародних стандартів судочинства, оволодіння універсальними навичками правозастосувача для їх використання в професійній діяльності.

Завданнями освітнього компонента є: дослідження сутності та значення національних та міжнародних стандартів судочинства; поглиблення знань щодо принципів сучасної системи правосуддя; аналіз впливу міжнародних стандартів на національну судову систему; вивчення етапів вдосконалення національного судочинства відповідно до європейських та

міжнародних стандартів; пошук шляхів адаптації міжнародних стандартів судочинства в національну систему судочинства; вивчення особливостей здійснення правосуддя в Україні на основі принципу верховенства права.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills

У результаті вивчення освітнього компонента у здобувачів освіти повинен бути сформований відповідний набір загальних та спеціальних компетентностей.

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері застосування стандартів судочинства при здійсненні правосуддя.

Загальні компетентності (ЗК): ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні. СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні. СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

У результаті засвоєння ОК здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання (РН):** РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. РН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. РН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права. РН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Вивчення ОК «Національні та міжнародні стандарти судочинства» сприятиме формуванню у здобувачів освіти таких **soft skills (м'яких навичок):** безперервний розвиток (lifelong learning) з можливістю

переформатування фахових ролей, щоб залишатися релевантними викликам часу, конкурентними в своїй професій; критичне мислення як здатність застосовувати різні розумові стратегії та операції задля якісного аналізу інформації й формування обґрунтованих суджень; стійкість як здатність особи долати виклики конструктивним шляхом, зберігаючи стабільність і функціональність; ефективна комунікація як здатність до продуктивного обміну фактами, ідеями в багатоманітних видах взаємодії; ефективна взаємодія як спроможність згуртуватися задля ефективного застосування знань та ресурсів, реалізації спільних цілей; відповідальність як усвідомлений вибір приймати наслідки власних дій.

5. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади національних та міжнародних стандартів судочинства						
Тема 1. Поняття та система стандартів судочинства. Національні засади судочинства.		2	2	40	4	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, Р/7
Тема 2. Міжнародні стандарти судочинства: сутність та джерела формування.		2	2			
Тема 3. Загальні принципи незалежності суддів.		2	2			
Тема 4. Доступ до правосуддя та право на справедливий судовий розгляд.		2	2			
Тема 5. Ефективний судовий процес.		2	2			
Разом за модулем 1	64	10	10	40	4	35 балів
Змістовий модуль 2. Практичні та етичні стандарти здійснення правосуддя						
Тема 6. Стандарти кримінального правосуддя.		2	2	37	3	ДС, РМГ, ДБ, РЗ/К, ДС, Т/7
Тема 7. Написання судових рішень.		2	2			
Тема 8. Етичні стандарти професійної діяльності суддів.		2	2			
Тема 9. Стандарти верховенства права та захисту прав людини при здійсненні правосуддя. Гармонізація національних та міжнародних стандартів судочинства.		2	2			
Разом за модулем 2	56	8	8	37	3	35 балів
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота 1						МКР/15
Модульна контрольна робота 2						МКР/ 15
Іспит						30 балів
Всього годин:	120	18	18	77	7	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз закону/судового рішення тощо.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади національних та міжнародних стандартів судочинства						
Тема 1. Поняття та система стандартів судочинства. Основні засади судочинства.		2				ДС, ДБ, Т, РЗ/К, Р/7
Тема 2. Міжнародні стандарти судочинства: сутність та джерела формування.		2	2	44	8	
Тема 3. Загальні принципи незалежності суддів.			2			
Тема 4. Доступ до правосуддя та право на справедливий судовий розгляд.		2				
Тема 5. Ефективний судовий процес.			2			
Разом за модулем 1	64	6	6	44	8	35 балів
Змістовий модуль 2. Практичні та етичні стандарти здійснення правосуддя						
Тема 6. Стандарти кримінального правосуддя.		2	2	40	6	ДС, РМГ, ДБ, РЗ/К, ДС, Т/7
Тема 7. Написання судових рішень.			2			
Тема 8. Етичні стандарти професійної діяльності суддів.		2				
Тема 9. Стандарти верховенства права та захисту прав людини при здійсненні правосуддя. Гармонізація національних та міжнародних стандартів судочинства.			2			
Разом за модулем 2	56	4	6	40	6	35 балів
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота 1						МКР/15
Модульна контрольна робота 2						МКР/ 15
Іспит						30 балів
Всього годин:	120	10	12	84	14	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз закону/судового рішення тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Формами самостійної роботи здобувача освіти з ОК «Національні та міжнародні стандарти судочинства» є опрацювання прослуханого лекційного матеріалу (презентації лекцій, письмові конспекти); вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; робота в інформаційних мережах; підготовка до виступу на практичних заняттях; розробка кейсів, розв'язання навчальних задач; вирішення тестів; підготовка процесуальних документів, тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез; анотування правових позицій ЄСПЛ; підготовка (написання) письмових робіт – реферату/аналізу судового рішення, що включає підбір необхідних джерел інформації та їх опрацювання; узагальнення правозастосовної практики.

Завдання для самостійної роботи формуються на кожен навчальний рік окремо з урахуванням змін до законодавства та судової практики, входять до плану семінарського заняття кожної теми, доступні для здобувачів освіти на кафедрі та платформі Moodle.

Завдання для самостійної роботи не оцінюються окремо. Контроль засвоєння навчального матеріалу для самостійного опрацювання здійснюється під час проведення практичних занять та підсумкового контролю.

IV. Політика оцінювання

1. Оцінювання знань здобувачів з ОК «Національні та міжнародні стандарти судочинства» здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль здійснюється у формі усного або письмового опитування на семінарських заняттях, індивідуальних відповідей на практичних заняттях, розв'язання навчальних задач, кейсів, підготовка оглядів сучасної спеціальної літератури з ОК, тестування за окремими розділами курсу, підготовки рефератів до практичних занять, проведення диспутів.

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з освітнього компоненту є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логіка викладення матеріалу, культура мови, емоційність та переконаність;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки.

Максимальний бал, який може отримати здобувач освіти за результатами поточного контролю – 70 балів.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання шляхом підсумкового екзамену.

Здобувач магістерського рівня має набрати не менше 35 балів за поточну роботу в якості допуску для складання іспиту. Здобувачу освіти протягом

вивчення курсу пропонується скласти модульний контроль шляхом виконання двох модульних контрольних робіт. Максимальний бал за кожну модульну контрольну роботу – 15.

Підсумкова оцінка визначається в балах як сума поточного та підсумкового модульного контролю. **Модульний контроль** здійснюється двічі протягом вивчення курсу в тестовій формі за результатами вивчення змістового модуля. Здобувачу освіти пропонується вирішити 15 тестів. Оцінювання здійснюється по 1 балу за кожну правильну відповідь.

Підсумкова оцінка з ОК «Національні та міжнародні стандарти судочинства» визначається в балах як сума оцінок поточного та підсумкового контролю: $70+30=100$ балів (бали вказано у максимальних значеннях).

Розподіл балів за видами роботи

Поточний контроль		МКР 1	МКР 2	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття		Іспит		
Модуль 1	Модуль 2	15	15	100
35	35	30		

Шкала оцінювання роботи здобувача освіти:

1) Критерії оцінювання практичних занять:

7-6 – відмінно – питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

5-4 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

3-2 – задовільно – питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

1-0 – незадовільно – питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

2) Критерії оцінювання модульного контролю:

15 – 0 – залежно від кількості правильно вирішених здобувачем освіти тестових завдань. За результатами 2-х МКР здобувач освіти може набрати максимально *30 балів*.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами підсумкового контролю, здобувач магістерського рівня обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

Підсумкова оцінка з освітнього компонента «Національні та міжнародні стандарти судочинства» виставляється відповідно до шкали:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання

82-89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75-81	Добре	C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	D	непогано
60-66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

2. Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов'язкове відвідування навчальних занять (лекційних та практичних);
- ініціативність та прийняття активної участі у дискусії під час вирішення та обговорення теоретико-прикладних питань на заняттях;
- аргументоване формулювання своїх думок з обговорюваних питань;
- своєчасне, якісне та самостійне виконання запропонованих завдань;
- дотримання норм академічної поведінки та етики.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- систематичні запізнення на заняття;
- списування та плагіат.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях. Під час виконання модульних контрольних робіт та іспиту використання гаджетів заборонено.

3. Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

- 1) індивідуальна консультація, яка надається згідно графіку консультацій на кафедрі, або онлайн консультація на платформі Google Meet, відповідь на письмовий запит, надісланий на електронну пошту або месенджер викладача;
- 2) Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).

4. Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи курс «Національні та міжнародні стандарти судочинства», здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/polozhennya_antyplagiat.pdf, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

5. Політика щодо дедлайнів та перескладання

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених освітнім компонентом. Пропуски семінарських занять (незалежно від поважності причини), а також незадовільна оцінка (0 балів) відпрацьовуються в обов'язковому порядку шляхом усної здачі теми пропущеного заняття викладачу у час, відведений для консультацій (ауд. 225) або в онлайн формі за погодженням із викладачем ОК. Графік консультацій науково-педагогічного працівника розміщений на інформаційному стенді кафедри та сайті факультету.

Дедлайни щодо здачі письмових видів робіт встановлюються викладачем та доводяться до відома здобувачів освіти шляхом розміщення на інформаційному стенді кафедри та платформі Moodle.

6. Визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню тощо, які передбачені силабусом ОК. (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2024 року https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/%2B2024_Viznannya_rezultativ_VNU_im._L.U._red.pdf).

7. Додаткові бонусні бали

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й *досягли значних результатів*, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів
Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозіуму та іншому науковому заході	до 5 балів
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 8 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 10 балів

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту, що виставляється за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше 75 балів. В іншому випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг, складається екзамен. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються, а максимальна оцінка, яку здобувач освіти може отримати за іспит – *30 балів (плюс 70 балів поточного контролю)*. Екзамен складається в усній формі за білетами до іспиту.

Перелік питань до екзамену:

1. Сутність та значення основних стандартів судочинства.
2. Класифікація стандартів судочинства.
3. Функції стандартів судочинства в системі правосуддя.
4. Характеристика національних засад судочинства.
5. Реалізація засади законності при здійсненні правосуддя.
6. Роль суддівського самоврядування в забезпеченні стандартів правосуддя.
7. Наслідки порушення національних стандартів судочинства та протидія їм.
8. Поняття та система міжнародних стандартів судочинства.
9. Джерела міжнародних стандартів судочинства.
10. Міжнародні та європейські стандарти судочинства: спільні та відмінні риси.
11. Вплив міжнародних стандартів судочинства на національну судову систему України.
12. Міжнародні стандарти незалежності судових органів.

13. Гарантії незалежності суддів, закріплені в національному законодавстві.
14. Дотримання стандартів судочинства в умовах воєнного стану в Україні.
15. Роль Вищої ради правосуддя у забезпеченні незалежності суддів.
16. Наслідки втручання у діяльність судді.
17. Право на доступ до правосуддя.
18. Роль правової допомоги у забезпеченні доступу до правосуддя.
19. Доступ до правосуддя в умовах воєнного стану в Україні.
20. Елементи права на справедливий судовий розгляд.
21. Правові позиції ЄСПЛ щодо забезпечення права на справедливий суд.
22. Поняття та значення ефективності судового процесу.
23. Критерії ефективного судового процесу.
24. Вплив строків розгляду справ на ефективність судового процесу.
25. Роль процесуальних гарантій у забезпеченні ефективності суду.
26. Вплив електронного судочинства на ефективність правосуддя.
27. Зміст стандартів кримінального судочинства.
28. Міжнародне закріплення стандартів кримінального судочинства.
29. Національні засади кримінального провадження.
30. Співвідношення між справедливістю та ефективністю національного правосуддя.
31. Гарантії прав особи в кримінальному провадженні за Європейською конвенцією з прав людини.
32. Тлумачення ЄСПЛ «справедливого балансу» між правами особи та інтересами держави.
33. Поняття та значення презумпції невинуватості.
34. Забезпечення права на захист в кримінальному провадженні.
35. Принцип заборони подвійного притягнення до відповідальності.
36. Баланс між ефективністю кримінального переслідування та захистом прав людини.
37. Цілі написання судового рішення.
38. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення.
39. Вимоги до структури судового рішення.
40. Написання вироку суду.
41. Обов'язкові складові якісного судового рішення.
42. Виконання судових рішень як складова права на справедливий суд.
43. Значення мови судового рішення для його зрозумілості та легітимності.
44. Основні принципи суддівської етики.
45. Значення моральних якостей судді для здійснення правосуддя.
46. Зміст Бангалорських принципів поведінки суддів.
47. Порядок відповідальності судді за порушення етичних норм.
48. Принцип неупередженості судді при здійсненні правосуддя.
49. Вплив конфлікту інтересів на довіру до судової системи.
50. Роль суддів у забезпеченні ефективного застосування стандартів судочинства.
51. Захист прав людини як пріоритет у здійсненні судочинства.

52. Реалізація принципу верховенства права при здійсненні правосуддя.
53. Елементи принципу верховенства права.
54. Пропорційність в судових рішеннях.
55. Ефективне впровадження міжнародних стандартів судочинства в Україні.
56. Вплив рішень ЄСПЛ на формування української правової практики.
57. Імплементация міжнародних стандартів у рішеннях Верховного Суду.
58. Шляхи реформування судової системи України.
59. Проблеми гармонізації національного та міжнародного судочинства.
60. Вирішення колізій між нормами національного та міжнародного права при розгляді судових справ.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Нормативно-правові акти

1. Велика хартія суддів (Основні принципи): прийнята КРЄС 17.11.2010 р. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/velyka_hartiya_suddiv.pdf.
2. Мірило правовладдя, схвал. Венеційською комісією від 11-12.03.2016 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Mirulo_pravovladdia.pdf.
3. Основні принципи щодо незалежності правосуддя: схвал. Резолюціями 40/32 та 40/146 ГА ООН від 29.11 та 13.12.1985 р. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/01.pdf>.
4. План дій Ради Європи щодо посилення незалежності та неупередженості судової влади, схвал. КМ РМ 13.04.2016 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Plan_CM_2016_36.pdf.
5. Про роль суддів у забезпеченні єдності застосування закону: висновок Консультативної ради європейський суддів №20 від 10.11.2017 р. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/vysnovok_kryes_20.pdf.
6. Про стандарти незалежності судових органів та незмінюваність суддів: висновок Консультативної ради європейський суддів №1 від 01.01.2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a52#Text.
7. Рекомендація КМ РС державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки від 17.11.2010 р. №1098. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38#Text.
8. Documents of the Consultative Council of European Judges. Документи Консультативної ради європейських суддів : офіц. вид. / упоряд. А. О. Кавакін. 3-тє вид., допов. К., 2020. 940 с. Укр., англ. URL: <https://rm.coe.int/3-edition-docs-ccej-final/1680a06e89>.

Навчальна та наукова література

Основна

9. Бабенко Г. О. Європейські стандарти судоустрою і статусу суддів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. №4. С. 353-356. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/255544/252597>.
10. Зубрицький О. В. Державне управління реформуванням судової системи України: досвід європейських держав. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Т. 34 (73).

2023. №1. С. 40-45. URL: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/1_2023/8.pdf.
11. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. К., 2015. 708 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/EU_Standarts_book_web-1.pdf.
12. Качурінер В. Л., Пахлеванзаде А. Аналіз європейського досвіду та європейських стандартів щодо організації судової влади в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №9. С. 558–561. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/24115/Аналіз%20європейськог%20досвіду%20та%20європейських%20стандартів%20щодо%20організації%20судової%20влади%20в%20Україні.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
13. Музичук К. С. Демократичні основи судочинства: монографія. Луцьк, 2019. 528 с.
14. Музичук К. С. Пропорційність в роботі суду та її зв'язок з демократією. *Парадигма пізнання: гуманітарні питання*. 2015. № 4(7). С. 28 – 40. URL: <file:///C:/Users/arriv/Downloads/524-2201-1-PB.pdf>.
15. Музичук К. С. Судова влада в демократичній державі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 3. С.195 – 198. URL: http://lsej.org.ua/3_2017/57.pdf.
16. Паскар А. Л., Савчин Н. М. Справедливий, незалежний і доступний суд – стратегічний напрямок післявоєнного відновлення України у галузі судочинства. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. №5. С. 234-239. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6644/1/Справедливий%2c%20незалежний%20і%20доступний%20суд%20-.pdf>.
17. Пушкар С. І. Забезпечення незалежності суддів як гарантія їх діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. №78. С.336-341. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/286633/280488>.
18. Рудик П. А. Основні міжнародно-правові та європейські стандарти у сфері правосуддя та їх вплив на забезпечення єдності судової практики. *Часопис Київського університету права*. 2019. №4. С. 74-80. URL: [file:///C:/Users/arriv/Downloads/115-Текст%20статті-216-1-10-20200318%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/arriv/Downloads/115-Текст%20статті-216-1-10-20200318%20(5).pdf).
19. Comparative analysis of Ukrainian and Estonian law in the context of adaptation to EU legal standards. *International Journal of Public Law and Policy*/ Vol. 8. 2022. №3-4. URL: <https://www.inderscienceonline.com/doi/abs/10.1504/IJPLAP.2022.124425>.
20. Manko R. Council of Europe standards on judicial independence. *Members' Research Service*. 2021, p.2-12. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690623/EPRS_BRI\(2021\)690623_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690623/EPRS_BRI(2021)690623_EN.pdf).
- Додаткова:**
21. Боровик А. В., Мандзик П. І. Адміністративно-правові засади системи розвитку правосуддя з урахуванням найкращих міжнародних стандартів та практик: монографія / А. В. Боровик, П. І. Мандзик. Одеса, 2023. 218 с. URL:

http://dspace.megu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/4030/1/Боровик_Мандзик_Адміністративно_правові_засади_розвитку_системи.pdf.

22. Камінська І. Концепція принципу незалежності суддів у праві Європейського Союзу. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. 2022. №1(2). С.35-48. URL: <https://isg-journal.com/isjpp/article/view/64/61>.

23. Музичук К. С. Глобальне громадянське суспільство, демократія та принципи судочинства. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т.ХХІІ. 2018. С.93 – 97. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12555>.

24. Музичук К. С. Стандарти ефективного забезпечення прав осіб у процесі підтримання публічного обвинувачення в суді. *Актуальні питання реформування правової системи: збірник матер. XVII міжн. наук.-практ. конф.* (м. Луцьк, 29 травня 2020). Луцьк, 2020. С.173-175. URL: https://www.law.vnu.edu.ua/_files/ugd/65dd18_8e729836b55049bbb728b501662d5d98.pdf.

25. Паскар А. Л. Європейські стандарти правосуддя. *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф.* (29 жовтня 2021р., Чернівці) / ред-кол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці: 2021. С. 118-121. https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2111/1/Європейські_стандарты_правосуддя_21.pdf.

26. Саленко О. Міжнародні стандарти у сфері судоустрою та статусу суддів, їх зміст і класифікація. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2014. С. 263-269. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/Саленко-Міжнародні-стандарты-у-сфері-судоустрою.pdf>.

27. Tsuvina T. A. Онлайн суди та онлайн вирішення спорів у контексті міжнародного стандарту доступності правосуддя: міжнародний досвід. *Проблеми законності*. 2020. №149. С. 62-79. URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=901573>.

28. Цвіркун Ю. Європейські стандарти справедливого суду та їх застосування під час вирішення публічно-правових спорів. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. №3 (31). С.76-83. URL: <http://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1438/1485>.

29. Циліурік І. Актуальні питання застосування міжнародних правових стандартів під час досудового розслідування. *Наше право*. 2021. №4. С.95-102. URL: https://web.archive.org/web/20211220020928id_/http://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/12/95-TSylyuryk-1.pdf.

30. Хлистік М.А., Озеруга О.В. Проблемні питання реформування системи українського правосуддя. *Історико-правовий часопис*. 2021. № 1 (16). С. 54–59. URL: <http://chasopys.hl.vnu.volyn.ua/index.php/chasopys/article/view/60>.

31. Muzychuk K. S. The importance of human rights for democracy and their judiciary protection. *Paradigm of knowledge. Multidisciplinary scientific Journal*. 2019. № 1(33). P.16 – 30. URL: <https://naukajournal.org/index.php/Paradigm/article/view/1744/1807>.

32. Vervaele John A. E. European criminal justice in the European and global context. *New Journal of European Criminal Law*. 2019. № 10(1). P.7 – 16. <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/2032284419840708>.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал судової влади України – <https://court.gov.ua>.
2. Сайт Ради Європи – <https://www.coe.int/web/portal/home>.
3. Сайт Верховного Суду – <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>.
4. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України – <https://ccu.gov.ua>.
5. Сайт Ради суддів України – <https://rsu.gov.ua>.
6. Сайт Вищої ради правосуддя – <https://hcj.gov.ua>.
7. Офіційний портал Верховної Ради України – <https://www.rada.gov.ua>.
8. Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>.
9. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbu.gov.ua>.
10. Сайт бібліотеки Волинського національного університету імені Лесі Українки – <http://library.vnu.edu.ua>.